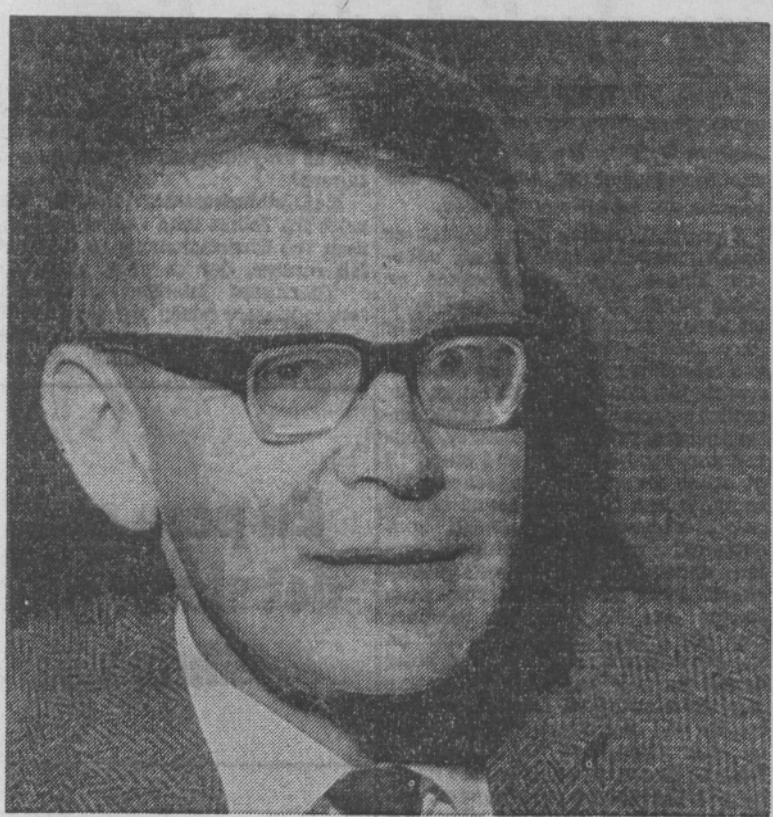

Norsk gæst i Horsens om ting, der skiller os

Vi er jo næsten det samme folk, men der er dog forskelle i tankesæt
Udvekslingen af nordiske gymnasielærere en vigtig ting, siger lektor H. Hermansen fra Moss, der i 14 dage har undervist paa Horsens Statsskole
Vældig bygge-aktivitet i Horsens' norske venskabsby

Lektor Hermansen fotograferet paa **Jørgensens Hotel**,

Horsens har de sidste 14 dage haft besøg af en norsk skolemand, lektor Halfdan Hermansen fra venskabsbyen Moss. Lektor Hermansen har undervist paa Horsens Statsskole — et led i udvekslingen af norske og danske gymnasielærere. I dag er hans „gæstespil“ endt, og han rejser hjem til Moss via København, hvor han vil tilbringe et par dage, bl. a. for at gaa i Det kgl. Teater.

— Paa Horsens Statsskole har jeg undervist i norsk sprog, fortæller hr. Hermansen, og jeg har forsøgt at give baggrunden for sprogsituationen i Norge og har gennemgaaet baade klassisk og moderne norsk litteratur. Jeg fandt, at eleverne var interesserede, og synes, at der blev opnaaet en udmærket kontakt.

Stor aktivitet i Moss' centrum

Sker der noget i Moss for tiden?

— Iha, ja, der sker skam en masse og ikke mindst paa byggeriets omraade. I centrum er der blevet bygget kolossalt, bl. a. er der opført et nyt fantastisk shopping-center, hvor EPA har faaet sin første filial i Norge. Den blev aabnet under stor festivitas. Det gamle torv er blevet overbygget og hævet en etage op. Et helt strøg er blevet saneret, og i stedet er to store varehuse skudt op. I centrum bygges ligeledes et helt nyt samfundshus i 6-7 etager. Her indrettes offentlige kontorer og forsamlingslokaler mv. Moss højere skole — altsaa gymnasiet — udvides med en større tilbygning.

— Hvordan med kulturlivet?

— Jeg er formand i det kommunale kultur- og teaternævn, og vi forsøger at udrette noget paa den kulturelle front. Vi kunne dog godt

ønske en lidt større interesse for disse anliggender, ogsaa i form af noget større tilslutning til Riksteatrets forestillinger. Disse forestillinger, af hvilke der er 7-8 om aaret, faar kommunal støtte. Vi har en udmærket scene- og teatersal med 600-700 pladser. Paa musikkens omraade er vi ganske godt med. Foreningen „Musikkens Venner“ arrangerer gode koncerter til en rimelig billetpris, og det samme gør Moss Orkesterforening, som dog faar for faa nye medlemmer. Og saa har vi i Moss ikke færre end elleve sangkor, der faar kommunal støtte.

Et norsk Bygholm

— Har De faaet tid til at kigge Dem lidt omkring i Horsens i de 14 dage?

— Ja, en del har jeg da faaet at se. I onsdags var viceborgmester Ove Jensen saa elskværdig at tage mig med paa en rundtur i byen, og bl. a. saa jeg den smukke, ny Langmarksskole. Jeg har i det hele taget bemærket de mange ny skoler, der er bygget i Danmark efter krigen, og hvoraf mange udmærker sig ved deres smukke arkitektur. Jeg har ogsaa været i Bygholm park og finder, at det var fremsynet af bystyret, at man i sin tid sikrede sig denne dejlige park. For nogle aar siden købte Moss kommune ogsaa et saadant stort gods — „Alby“. Det er et historisk gods og en af de fineste ejendomme ved Oslofjorden. Jorden er foreløbig lagt ud som friareal, en slags naturpark. Bygningerne er gamle og noget forsømte. Vi har diskuteret at bygge et kulturcenter her eller maaske en slags norsk „Louisiana“ men planerne er foreløbig stillet i bero. Godsets tidligere ejer, skibsreder Bjørnstad, har forøvrigt skænket kommunen 400.000 til et kunstgalleri. Jeg er formand for byggekomiteen, og vi har sikret os et areal i centrum. Jeg kunne have ønsket kunstgalleriet indrettet paa Alby-godset, men det kan ogsaa knyttes til Moss bibliotek. Vi haaber at komme i gang med byggeriet til, næste aar, og saa faar Moss Kunstforening lokaler her.

50 pct. bor i nye huse

Om undervisningen i Moss gymnasium oplyser lektor Hermansen, at der undervises i baade nynorsk og gammel norsk eller oldnorsk. — Selv er han væsentlig engelsk- og fransklærer. Der har været mangel paa kvalificerede lærere, bl. a. i norsk, men det har dog bedret sig nu. Skolevæsenet i Norge er under forandring. Man indfører nu en folkeskole med ni aars tvungen skolegang, og i Moss skal den være indført inden 1970. Inden den tid skal der være bygget tre nye skoler og den første er nu under opførelse. Der er efter krigen investeret mange penge i nye skoler, og det er der ogsaa i boligbyggeriet. Halvdelen af befolkningen i Moss bor nu i huse, der er bygget efter krigen, og en stor part er enfamiliehuse. Der har været en stærk vækst i Moss' indbyggertal, og industrien er ekspanderet, saa der er mangel paa arbejdskraft.

Moss kommune staar overfor at skulle bruge mange penge, bl. a. til bygning af et nyt sygehus og et nyt vandværk, som er tiltrængt, fordi vandet hidtil har været daarligt. Alt dette giver naturligvis et pres paa kommunens økonomi, og byen har da ogsaa den højest til-ladte skatteprocent. Købstæderne er indlemmet i fylkerne (amterne), hvilket har betydet øgede fylkeskatter. Alle sygehuse drives paa fylkesbasis.

— Er det dyrt at leve i Norge?

— Ja, det kan nok siges, men man maa samtidig tilføje, at f. eks. huslejen i de ældre huse er væsentligt billigere end i Danmark. Og saa har Moss den billigste elektricitet i hele Norge!

Der bygges som nævnt meget, bl. a. mange enfamiliehuse, men ogsaa store boligblokke, og byggeriet er af høj standard.

Forskel i opfattelser

— Har De haft udbytte af Deres Horsens-ophold?

— Det synes jeg, at jeg har, og jeg finder, det er vigtigt, at foreningen Norden bruger penge til denne lærerudveksling. Vi lærere faar mange personlige kontakter, og de respektive landes skoleelever faar udvidet deres kundskaber om nabolandene.

Man opdager dog ogsaa, at der er en del gensidige fordomme. — Trods ligheden mellem vore folk er der dog forskel i tankesæt og i opfattelsen af mange spørgsmål. Og her tænker jeg slet ikke paa Tordenskjold og Holberg! Det har f. eks. slaaet mig, at man i Danmark slet ikke har den samme opfattelse af Henrik Wergelands betydning, som vi har i Norge. Gaar man til bunds i tingene, mærker man som sagt en forskel i opfattelser, som kan virke skillende. Men ellers er vi jo praktisk taget de samme folk, selv om mange danske har vanskeligt ved at forstaa norsk og omvendt. Derfor er det vigtigt, at vi kan mødes paa denne maade.

Jeg har haft den fornøjelse paa statsskolen her at vise film og lysbilleder fra Norge og fra Moss og herunder glimt fra Horsensgardens sidste besøg i Mose. Der er en god kontakt mellem vore to byer. I Moss vaabnet har vi en krage, ligesom De i Horsens har hesten. Ved morgensangen i dag paa skolen havde jeg den fornøjelse at overrække et Moss-flag med krager til statsskolens rektor som en hilsen fra borgmesteren i Moss.

Det er forøvrigt anden gang, vi har denne lærerundervisning mellem Horsens og Moss. Lektor Unmack Larsen fra Horsens har undervist i Moss højere skole, mens jeg har været i Horsens. Disse udvekslinger burde blive en regelmæssig foreteelse.